

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĐI
Dıő Politika, Analiz ve Eőgüdüm Genel M¼d¼rl¼ė¼

7/17380
GK 12

Sayı : 72763276-610-2019/24102863
Konu : Yazılı soru önergesi/ Sn. Abdullah
Koç/ 7/17380

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi:13.09.2019 tarihli ve 529191 sayılı yazı.

Ağrı Milletvekili Sayın Abdullah Koç'un 7/17380 sayılı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevlüt ÇAVUŐOĐLU
Dıőıőleri Bakanı

Ek: 1

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĐI
(72763276-610-2019/24102863 sayılı yazının ekidir)

AĞRI MİLLETVEKİLİ SAYIN ABDULLAH KOÇ'UN 7/117380 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE YANIT

SORU

“Felsefi, ahlaki ve dini yönlerden insan yaşamının değeri ve niteliği konusunda tartışmalar sürerken, hukuk sistemleri bireyi doğal olmayan nedenlerle ölüme karşı korumanın hukuki araçlarını geliőtirmektedirler. Ulusal hukuk sistemlerinin anayasa hukuku, ceza hukuku, idare hukuku ve medeni hukuk gibi hukuk disiplinleriyle yaşama hakkını nasıl ve ne ölçüde korudukları sorusuna uluslararası insan hakları hukuku yanıt vermektedir. Bu yanıtın önemli kaynaklarından biri, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve sözleşmeyi yorumlayıp uygulayan İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi kararlarıdır.”

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi:

Madde 2 - Yaşama Hakkı,

1. Herkesin yaşama hakkı hukuk tarafından korunur. Kanunun ölüm cezası öngördüğü bir suç nedeniyle bir mahkemenin verdiği ölüm cezasının infazı dışında, hiç kimse yaşama hakkından kasten yoksun bırakılamaz.
2. Aşağıdaki hallerde yaşamdan yoksun bırakma, mutlaka gerekli olandan fazla olmayan bir gücün kullanılması sonucu meydana gelmişse, bu maddeye aykırı sayılmaz:
 - a) bir kimsenin hukuka aykırı şiddetle karşı savunması;
 - b) hukuka uygun bir gözaltına alma kararını uygulama veya hukuka uygun olarak tutulan bir kimsenin kaçmasını önleme;
 - c) bir ayaklanma veya isyanı hukuka uygun olarak bastırma.

Anayasa: Madde 17 — Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı,

1. Herkes, yaşama, hakkına sahiptir.

İran askerleri, Doğubayazıt'ta sınır ticareti yapan 5 gence ateş açtı. Açılan ateş sonucu Haşem Tilaver adlı genç yaşamını yitirirken, 4 genç ise gözaltına alınmıştır.

Türkiye-İran sınırında bulunan Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesi Kızılkaya köyünde sınır ticareti yapan köylülere, İran askerleri tarafından ateş açıldı. Alınan bilgilere göre; İran'dan 02.08.2019 tarihinde Türkiye'ye geçmeye çalışan vatandaşlarımıza sınırda ateş açıldı. Haşem Tilaver adlı vatandaşımız ağır yaralandı. Saatlerce yaralı bir şekilde yerde kalan Tilaver, ardından İran'ın Çaldıran kentinden gelen ambulansa bindirilerek hastaneye götürüldü. Görgü tanıklarının aktardığı bilgiye göre

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĐI
(72763276-610-2019/24102863 sayılı yazının ekidir)

ambulans saatler sonra geldi, ardından Tilaver'i alan ambulans bu kez de yolu şaşıarak başka bir noktaya gitti ve saatler sonra hastaneye yetiştirildi. Tilaver'in yolda yaşamını yitirdiği belirtilirken, Tilaver ile birlikte sınırda olan Yunus Tilaver, Samet Tilaver, Yusuf YiĐit ve Nevzat YiĐit adlı vatandaşlarımız da İran askerleri tarafından gözaltına alındı. Tilaver ailesinden ismini vermek istemeyen bir kişi, sınır ticareti yapan vatandaşların İran'dan Türkiye'ye geçişleri sırasında olayın yaşandığını, vatandaşlara hiçbir şekilde "dur" ihtarının yapılmadığı ve vatandaşların direkt tarandıklarını söyledi.

Seçim bölgem olan Ağrı nüfusuna kayıtlı gençlerin, İran askerleri tarafından bu şekilde katledilmesi ve 4 gencin de gözaltına alınması kabul edilir bir durum değildir. Bu yargısız infazın aydınlatılıp sorumlularının hesap vermesi ve gözaltına alman 4 gencin derhal serbest bırakılması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. İran devleti tarafından yapılan bu katliam nedeniyle bakanlığınızca bir girişimde bulundunuz mu? Bulunmadıysanız, yaşama hakkının ihlalinin söz konusu olduğu, uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlölüklerin yerine getirilmesi için bir girişimde bulunacak mısınız?
2. Katliamı yapan İran askerlerinin yargılanması için, İran devleti tarafından bir soruşturma başlatılmış mıdır? Soruşturma başlatılmadıysa, İran devletine resmi düzeyde bir temasta bulunmayı düşünüyor musunuz? Soruşturmanın derhal başlatılması için bir girişimde bulunacak mısınız?
3. Katliamı yapanlar, hakkında Türkiye'de ilgili makamlar tarafından bir soruşturma açılmış mı? Açılmadıysa bunun nedenlerini kamuoyu ile paylaşacak mısınız?
4. Söz konusu olan sınır ticaretinde, 2002 -2019 yılları arasında kaç kişi katliama uğradı? Bu katliamları yapan sorumlulardan kaç yargı önünde hesap verdi?
5. Halkın varlığını bu denli yok sayan, bu hukuk dışı katliamların son bulması için bakanlığınızca bir girişim olacak mı?
6. Bakanlığınızca bu katliamın aydınlatılması ve gözaltına alman 4 gencin serbest bırakılması için diplomatik bir girişimde bulundunuz mu ve / veya bulunacak mısınız?

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĐI
(72763276-610-2019/24102863 sayılı yazının ekidir)

YANIT

Türkiye ile İran hudut bölgelerinde meydana gelen olay ve uyuşmazlıklar ilk aşamada birinci derece hudut makamları (Kaymakamlar/Hudut Komiser Muavinleri) tarafından, burada anlaşmaya varılamaması halinde ikinci derece hudut makamları (Valiler/Hudut Komiserleri) tarafından, burada da çözüm sağlanamaması halinde Yüksek Hudut Komisyonu'nca (YHK) ele alınmaktadır.

Hududun İran tarafında İran askerlerince açılan ateş sonucunda hayatını kaybeden vatandaşımız Haşem Tilaver'in durumu yukarıda izah edilen mekanizmalar çerçevesinde İran tarafıyla ele alınmış ve mirasçılarına ödenmek üzere tazminat talebinde bulunulmuştur.

Sözkonusu olayda İran makamlarınca göz altına alınan 4 vatandaşımız yaptığımız girişimler sonucu serbest bırakılmış ve Türkiye'ye dönmüşlerdir.

Vatandaşlarımızın yurtdışında hak ve hukukunun korunması temel önceliğimizdir.